

ความเสมอภาคทางสังคมตามระบอบประชาธิปไตย :
วิเคราะห์เชิงปรัชญาเซ็น*
SOCIAL EQUALITY ACCORDING TO DEMOCRACY:
ZEN PHILOSOPHICAL ANALYSIS

พระมหาวรวัฒน์ อภินนโท (วิชัย)

Phramaha Worrawat Apinantho (Wichai)

วัดสันปูเลยสหัสขันธ์ (เวียงแก้ว)

Wat San Pu Loei Sali Wiang Kaew

Corresponding Author E-mail: wichaiworrawat@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความนี้วิเคราะห์แนวคิด ความเสมอภาคทางสังคมภายใต้กรอบของระบอบประชาธิปไตยโดยใช้แนวคิดจากปรัชญาเซ็นเป็นเครื่องมือในการตีความและขยายความเข้าใจเกี่ยวกับการดำรงอยู่ร่วมกันในสังคมที่มีความหลากหลายทางสังคม เศรษฐกิจ และวัฒนธรรม ปรัชญาเซ็นเน้นการมองโลกอย่างตรงไปตรงมา การใช้ความรู้สึกสำนึกภายใน และการปล่อยวางจากการตัดสินในรูปแบบของความคิดที่เป็นนามธรรม ที่ได้ศึกษาแนวคิดเซ็นที่มุ่งเน้นไปที่การตระหนักรู้และการปลดปล่อยจากการจำกัดกรอบความคิด เพื่อส่งเสริมให้ผู้คนเห็นถึงความเป็มนุษย์ที่เท่าเทียมกัน โดยไม่แยกแยะความแตกต่างในแง่ของสถานะทางสังคมการศึกษาเปรียบเทียบระหว่างปรัชญาเซ็นและแนวคิดความเสมอภาคในระบอบประชาธิปไตยชี้ให้เห็นถึงความสัมพันธ์ที่สำคัญระหว่างการบรรลุ “ความเป็นหนึ่งเดียว” (Oneness) และการสร้างสังคมที่มีความยุติธรรมและเสมอภาคทางสังคม แนวคิดเซ็นจึงสามารถนำมาประยุกต์ใช้เพื่อเสริมสร้างมุมมองใหม่ในการเข้าใจและดำเนินการต่อความเสมอภาคในสังคมประชาธิปไตยอย่างลึกซึ้งและสมดุล เสริมสร้างความเข้าใจที่ลึกซึ้งและเชื่อมโยงผู้คนให้สามารถอยู่ร่วมกันอย่างเสมอภาคในสังคมที่มีความผาสุก

คำสำคัญ: ความเสมอภาคทางสังคม; ระบอบประชาธิปไตย; ปรัชญาเซ็น

Abstract

This article analyzes the concept of social equality under the framework of democracy by using the concept of Zen philosophy as a tool

*Received December 31, 2024; Revised February 16, 2025; Accepted February 19, 2025

to interpret and expand the understanding of coexistence in a society with social, economic and cultural diversity. Zen philosophy emphasizes a straightforward view of the world, the use of feelings and letting go of judgments in the form of abstract thoughts. The study of Zen concepts focuses on awareness and release from limitations of thought to encourage people to see equal human beings without discrimination in terms of social status. A comparative study of Zen philosophy and the concept of democratic equality points out the important relationship between achieving “oneness” and creating a society with social justice and equality. Zen concepts can therefore be applied to foster new perspectives in understanding and implementing equality in a democratic society in a profound and balanced way, fostering a deeper understanding and connecting people so that they can live together equally in a happy society.

Keywords: Social Equality, Democracy, Zen Philosophy

บทนำ

ความเสมอภาคทางสังคมตามระบอบประชาธิปไตยเป็นแนวคิดที่มีความสำคัญมากในสังคมสมัยใหม่ การวิเคราะห์เชิงปรัชญาเช่นสามารถนำเสนอแนวคิดใหม่ ๆ และวิธีการคิดที่น่าสนใจเกี่ยวกับความเสมอภาคและความเป็นธรรม หลักการที่ทุกคนในสังคมมีสิทธิและโอกาสที่เท่าเทียมกันในการเข้าถึงทรัพยากรและโอกาสในการพัฒนา ไม่ว่าจะเป็นทางการศึกษา การทำงาน การดูแลสุขภาพ หรือการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจทางการเมืองและสังคม โดยไม่มีการเลือกปฏิบัติจากเพศ เชื้อชาติ ศาสนา สถานะทางสังคม หรือเงื่อนไขอื่นใดที่ไม่เกี่ยวข้องกับความสามารถของบุคคล ในระบอบประชาธิปไตย ความเสมอภาคทางสังคมถือเป็นสิ่งสำคัญดังนี้

1. ความเสมอภาคทางสังคม

1.1 การคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ ทุกคนควรมีสิทธิในการเลือกตั้งและมีส่วนร่วมในการตัดสินใจทางการเมือง โดยไม่ถูกเลือกปฏิบัติ

1.2 การให้โอกาสในการพัฒนา สังคมต้องสร้างโอกาสที่เท่าเทียมในการเข้าถึงการศึกษา การดูแลสุขภาพ และการพัฒนาอาชีพ เพื่อให้ทุกคนสามารถมีชีวิตที่ดีขึ้น

1.3 การลดความเหลื่อมล้ำ ความเสมอภาคช่วยลดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคม เพื่อสร้างความยุติธรรมในสังคม (ธเนศวร์ เจริญเมือง, 2540)

1.4 การส่งเสริมความยุติธรรม หลักการนี้ช่วยให้แต่ละบุคคลได้รับการปฏิบัติที่ยุติธรรมและไม่มีทางเลือกปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรมในทางปฏิบัติ การสร้างความเสมอภาคทางสังคมในระบอบประชาธิปไตยมักจะเกี่ยวข้องกับนโยบายสาธารณะ เช่น การส่งเสริมการศึกษาฟรี การดูแลสุขภาพที่เข้าถึงได้ การพัฒนาสวัสดิการสังคม และการปฏิรูปโครงสร้างทางเศรษฐกิจเพื่อลดช่องว่างทางรายได้ อย่างไรก็ตาม ความเสมอภาคไม่ใช่เพียงแค่การให้ทุกคนมีโอกาสเหมือนกัน แต่ยังต้องมีการพิจารณาในด้านความต้องการและเงื่อนไขที่แตกต่างกันของแต่ละกลุ่ม เพื่อให้ทุกคนสามารถเข้าถึงโอกาสและทรัพยากรที่จำเป็นสำหรับการพัฒนาตนเองได้อย่างแท้จริง

2. ระบอบประชาธิปไตย (Democracy)

รูปแบบการปกครองที่อำนาจอธิปไตยอยู่ในมือของประชาชน ซึ่งประชาชนมีสิทธิและส่วนร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับการปกครองและนโยบายของประเทศโดยตรงหรือผ่านตัวแทนที่ได้รับเลือกตั้ง

2.1 ลักษณะสำคัญของระบอบประชาธิปไตย

2.1.1 อำนาจอธิปไตยเป็นของประชาชน ประชาชนเป็นเจ้าของอำนาจอิสระสูงสุด และการปกครองต้องสะท้อนถึงความต้องการและความเห็นของประชาชนส่วนใหญ่ “โดยพลเมืองอาจใช้อำนาจของตนด้วย ตนเองหรือผ่านผู้แทนที่เลือกไปใช้อำนาจแทนก็ได้” (ดร.ณัฏฐ์ ตติยะลาภะ และคณะ, 2560)

2.1.2 สิทธิและเสรีภาพ ประชาชนมีสิทธิในการแสดงความคิดเห็น เลือกตั้ง การเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง และมีเสรีภาพในชีวิตประจำวัน เช่น เสรีภาพในการพูด การนับถือศาสนา และการรวมกลุ่ม “ผ่านเรื่องราวของประชาชนคนหนึ่งซึ่งสามารถเปลี่ยนอาชีพได้อย่างอิสระเสรี” (ธนสวรรค์ เจริญเมือง, 2540)

2.1.3 หลักนิติธรรม กฎหมายเป็นเครื่องมือที่ใช้ควบคุมการปกครอง ทุกคนรวมถึงรัฐบาล ต้องปฏิบัติตามกฎหมายอย่างเสมอภาค “ในสมัยพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 7) เมื่อวันที่ 24 มิถุนายน พ.ศ.2475 และยึดถือเป็นรูปแบบในการปกครองประเทศมาจนถึงปัจจุบัน การปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขนั้น พระมหากษัตริย์ยังทรงมีฐานะเป็นพระ ประมุขของประเทศและทรงใช้อำนาจอธิปไตยในการปกครองประเทศ (สมชัย เทพสมบัติ และคณะ, 2563)

2.1.4 การเลือกตั้งที่เป็นธรรม การเลือกตั้งในระบอบประชาธิปไตยต้องโปร่งใส ยุติธรรม และเปิดโอกาสให้ประชาชนทุกคนสามารถมีส่วนร่วมได้อย่างเท่าเทียม

2.1.5 การแบ่งแยกอำนาจ ระบบการปกครองแบบประชาธิปไตยมักมีการแบ่งอำนาจออกเป็น 3 ฝ่าย ได้แก่ ฝ่ายนิติบัญญัติ (ทำกฎหมาย) ฝ่ายบริหาร (ดำเนินนโยบาย) และฝ่ายตุลาการ (ตีความและบังคับใช้กฎหมาย) เพื่อป้องกันการรวบอำนาจ

2.1.6 การเคารพสิทธิมนุษยชน ระบอบประชาธิปไตยส่งเสริมการเคารพสิทธิมนุษยชนและความเท่าเทียมกันของทุกคนในสังคม (บุญรักษ์ บุญยะเขตมาลา, 2548)

2.2 ประเภทของระบอบประชาธิปไตย

2.2.1 ประชาธิปไตยทางตรง ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจโดยตรง เช่น การลงประชามติในประเด็นสำคัญ

2.2.2 ประชาธิปไตยแบบผู้แทน ประชาชนเลือกตั้งตัวแทน (เช่น สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร) เพื่อทำหน้าที่แทนในการบริหารประเทศ

2.2.3 ประชาธิปไตยแบบกึ่งตรง ผสมผสานระหว่างประชาธิปไตยทางตรงและประชาธิปไตยแบบผู้แทน เช่น มีการลงประชามติในบางกรณี พร้อมกับการเลือกตั้งตัวแทน

2.3 ข้อดีของระบอบประชาธิปไตย มีการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนให้มีความสำคัญกับสิทธิและเสรีภาพ สร้างความยืดหยุ่นในการปรับปรุงนโยบายและกฎหมาย

2.4 ข้อเสียหรือความท้าทาย มีการตัดสินใจอาจล่าช้า เพราะต้องมีการปรึกษาหารือ และหากไม่มีความรู้ความเข้าใจ ประชาชนอาจเลือกตัวแทนที่ไม่เหมาะสมเสี่ยงต่อการถูกครอบงำโดยกลุ่มผลประโยชน์ (บุญรักษ์ บุญยะเขตมาลา, 2548)

ดังนั้น ประเทศที่ใช้ระบอบประชาธิปไตย สหรัฐอเมริกา ประเทศไทย (ในกรอบรัฐธรรมนูญที่กำหนด) อินเดีย ญี่ปุ่น การพัฒนาประชาธิปไตยในแต่ละประเทศอาจมีความแตกต่างกันขึ้นอยู่กับวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ และโครงสร้างทางการเมืองของแต่ละแห่ง แต่ละประเทศใช้ความท้าทายและโอกาสที่เป็นเอกลักษณ์ของตนซึ่งมีอิทธิพลต่อวิธีการดำเนินการและยึดมั่นหลักการของประชาธิปไตยในสังคม แต่ละประเทศเหล่านี้มีเส้นทางที่เป็นเอกลักษณ์ของตนเองในการส่งเสริมค่านิยมประชาธิปไตย ซึ่งมักถูกกำหนดโดยประสบการณ์ในอดีตและแรงบันดาลใจของพลเมืองเพื่อการกำกับดูแลที่ครอบคลุมมากขึ้น

3. ปรัชญาเซ็น (Zen philosophy)

การศึกษาความคิดและหลักการที่เป็นรากฐานของปรัชญาเซ็น ซึ่งมีความสัมพันธ์อย่างลึกซึ้งกับพระพุทธศาสนาแนวทางมหายาน โดยเฉพาะในด้านการปฏิบัติและการเข้าใจธรรมชาติของจิตใจมนุษย์ (พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตโต), 2557) เน้นเน้นการ

ประสบการณ์ตรง และการทำความเข้าใจในปัจจุบันโดยไม่ต้องผ่านกระบวนการคิดหรือการตีความที่ซับซ้อน ต่อไปนี้คือการวิเคราะห์หลักปรัชญาของเซ็นในหลายมุมมอง ดังนี้

3.1 การปล่อยวาง (Non-attachment) หนึ่งในหลักสำคัญของเซ็นคือการปล่อยวางจากสิ่งต่าง ๆ ทั้งในทางกายและจิตใจ ปรัชญาของเซ็นไม่ได้เน้นการติดยึดกับสิ่งใด ไม่ว่าจะเป็นความคิด อารมณ์ หรือแม้แต่ความรู้สึกผิดชอบในเรื่องต่าง ๆ เช่นสอนให้เราปล่อยให้สิ่งต่าง ๆ เป็นไปตามธรรมชาติ และให้ความสนใจกับการมีอยู่ในปัจจุบัน (Present moment awareness) คือ “การสวดลมหายใจลึก ๆ หายใจเข้าออก โคลงร่วงไปทางซ้ายที่ขาที่แล้วปล่อยให้หยุดนิ่งสมดุลในท่านั่ง คิดถึงการไม่คิด จะคิดถึงการไม่คิดได้อย่างไร โดยปราศจากการคิด สิ่งนี้เองคือ หัวใจแห่งศิลปะการนั่งซาเซ็น” (สุวรรณ สถาอาพันธ์, 2534)

3.2 การตื่นรู้ในปัจจุบัน (Mindfulness) เซ็นให้ความสำคัญกับการตื่นรู้ในขณะนั้น การนั่งสมาธิ (Zazen) เป็นการฝึกให้เราอยู่กับปัจจุบันอย่างแท้จริง การตระหนักรู้ถึงสิ่งที่เกิดขึ้นในแต่ละขณะโดยไม่มีการแยกแยะหรือการตีความ คำสอนของเซ็นชี้ให้เห็นว่าความคิดหรือการกระทำใด ๆ ที่มาจากความคิดในอดีตหรืออนาคตจะทำให้เราไม่สามารถสัมผัสกับความจริงในปัจจุบันได้ “เราเรียกการตื่นขึ้นนั้นว่า ‘ซาโตริ’ ซึ่งแปลว่า การตรัสรู้เพื่อหมายถึงสัจจะแห่งประสบการณ์ทางศาสนา” (เซนโค ชิบายามะ, 2546)

3.3 การใช้คำถาม (Koan) คือคำถามที่มักจะดูเหมือนไร้เหตุผล หรือคำถามที่ไม่สามารถตอบได้โดยใช้เหตุผลธรรมดา เช่น “เสียงของมือหนึ่งที่ตบไม่สามารถได้ยินได้หรือไม่” คำถามเหล่านี้ถูกออกแบบมาเพื่อช่วยให้ผู้ฝึกหัดสามารถข้ามข้อจำกัดของจิตใจที่ถูกควบคุมด้วยเหตุผลหรือการคิดเชิงวิเคราะห์ เพื่อให้สามารถเข้าถึงสภาวะของการรู้ที่เกินขอบเขตของการคิดได้ “การรับรู้ของผู้บรรลุธรรมแล้วแต่ก็ยังสามารถสื่อสารกับคนปกติได้” (ดิช นัท อันท์, 2532)

3.4 การไม่แบ่งแยก (Non - Duality) ปรัชญาเซ็นยังเน้นที่แนวคิดของการไม่แบ่งแยก หรือการเห็นสิ่งต่าง ๆ ว่าเป็นหนึ่งเดียว การแยกแยะระหว่าง “ตัวเรา” และ “สิ่งอื่น” เป็นสิ่งที่เซ็นมองว่าเป็นอุปสรรคต่อการตระหนักรู้ถึงความจริงที่ลึกซึ้ง การเห็นโลกในลักษณะไม่แยกแยะ (Non-dualism) คือการตระหนักว่า ทุกสิ่งทุกอย่างในโลกนี้เกี่ยวข้องกันและเป็นหนึ่งเดียวในธรรมชาติ “เพื่อก้าวเข้าสู่ความว่างอันเป็นหนึ่งเดียวกับจิตเดิมแท้ ประเด็นเรื่องปราศจากความคิดนี้” (Kasulis, 1981)

3.5 การปฏิบัติเป็นสิ่งสำคัญกว่า การฝึกปฏิบัติในเซ็นมีความสำคัญมากกว่าคำพูดหรือทฤษฎี เช่นยึดมั่นในหลักที่ว่า “การทำคือการรู้” (To do is to know) แนวทางนี้จะช่วยให้เราเข้าใจสิ่งต่าง ๆ ผ่านการประสบการณ์จริง มากกว่าการเรียนรู้ทางทฤษฎีหรือการตั้งคำถามเชิงปรัชญา เพียงแต่การกระทำในชีวิตจริงจะช่วยให้เราเข้าใจถึงธรรมชาติของความจริง (ทวิวัฒน์ ปุณฺทริกวิวัฒน์, 2530)

3.6 การมองเห็นโลกด้วยความเรียบง่าย การมองเห็นโลกในแบบเช่นไม่มีกฎหรือข้อจำกัดที่ซับซ้อน การทำความเข้าใจในเช่นคือการปล่อยวางจากการตีความหรือการหาความหมายที่ซับซ้อนมากเกินไป บางครั้ง การมองเห็นโลกในความเรียบง่าย โดยไม่ต้องใช้คำพูดหรืออธิบาย เป็นการเข้าถึงความจริงที่ลึกซึ้งที่สุด “พอปัญญาเกิด ก็ต้องเกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้นในภายในด้วยเสมอไป ถ้าผิดไปจากนี้ ก็คือยังไม่มีอะไรเกิดขึ้น” (ว่องมูล่า, 2547)

3.7 ความสำคัญของการเป็น “ตัวเอง” การเข้าใจในเช่นคือการตระหนักรู้ใน “ตัวตนที่แท้จริง” ซึ่งไม่จำเป็นต้องพึ่งพาการสร้างภาพลักษณ์หรือการปรับตัวให้เหมาะสมกับสิ่งที่ภายนอก การเข้าใจตัวตนในเช่นคือการเข้าใจตนเองในระดับที่ลึกซึ้งที่สุดว่าไม่มีการแบ่งแยกระหว่างตัวตนและสิ่งรอบตัว

3.8 การใช้ศิลปะและธรรมชาติ การเชื่อมโยงกับธรรมชาติและ การใช้ศิลปะในการฝึกปฏิบัติเป็นสิ่งที่สำคัญในเช่น ศิลปะเช่น การวาดภาพ, การปลูกต้นไม้, หรือการดื่มชาล้วนแต่เป็นการฝึกการตั้งสติและตระหนักรู้ในปัจจุบัน วิธีการเหล่านี้ช่วยให้เราสามารถเข้าสู่สภาวะของ “การรู้” ที่ไม่มีการแบ่งแยกหรือการคิดมาก (ว่องมูล่า, 2547)

ดังนั้น ปรัชญาเช่นเน้นการปฏิบัติที่มุ่งเน้นความเข้าใจในปัจจุบัน การปล่อยวาง และการตระหนักรู้ถึงธรรมชาติของจิตใจที่ไม่ถูกจำกัดด้วยข้อจำกัดของความคิดและการแบ่งแยก ด้วยการฝึกสมาธิ Koan และการดำเนินชีวิตที่เรียบง่าย เช่นจึงช่วยให้ผู้ปฏิบัติสามารถมองเห็นความจริงในชีวิตอย่างชัดเจนและไม่ถูกก่อกวนจากความคิดที่สร้างขึ้นในจิตใจ

แนวทางการสร้างความเสมอภาคทางสังคมตามระบอบประชาธิปไตยตามปรัชญาเช่น

ปรัชญาเช่น (Zen Philosophy) เป็นแนวคิดที่มีพื้นฐานอยู่บนการปล่อยวางความยึดติดและความแตกต่างเพื่อค้นพบความจริงที่เป็นธรรมชาติและบริสุทธิ์ภายในจิตใจของแต่ละคน แนวคิดนี้สามารถเชื่อมโยงกับความเสมอภาคทางสังคมในระบอบประชาธิปไตยได้อย่างลึกซึ้ง โดยมุ่งเน้นไปที่ความเป็นหนึ่งเดียว ความเข้าใจ และการเคารพต่อความแตกต่างของมนุษย์

1. ความเสมอภาคในเชิงประชาธิปไตย ในระบอบประชาธิปไตย ความเสมอภาคหมายถึงสิทธิและโอกาสที่เท่าเทียมกันสำหรับทุกคน ไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจ การเมือง หรือสังคม หลักการสำคัญของระบอบประชาธิปไตยคือการเคารพสิทธิขั้นพื้นฐานและการปฏิบัติต่อทุกคนอย่างเป็นธรรม ปรัชญาเช่นเข้ามามีบทบาทในแง่ของการลดทอนอัตตาและ

การแบ่งแยกเชิงโครงสร้าง เช่น การมองว่า “เรา” และ “เขา” ไม่ควรถูกกำหนดโดยสถานภาพทางสังคม หรืออัตลักษณ์ใด ๆ ทุกคนมีความสำคัญเท่าเทียมกันเหมือนกันในฐานะมนุษย์

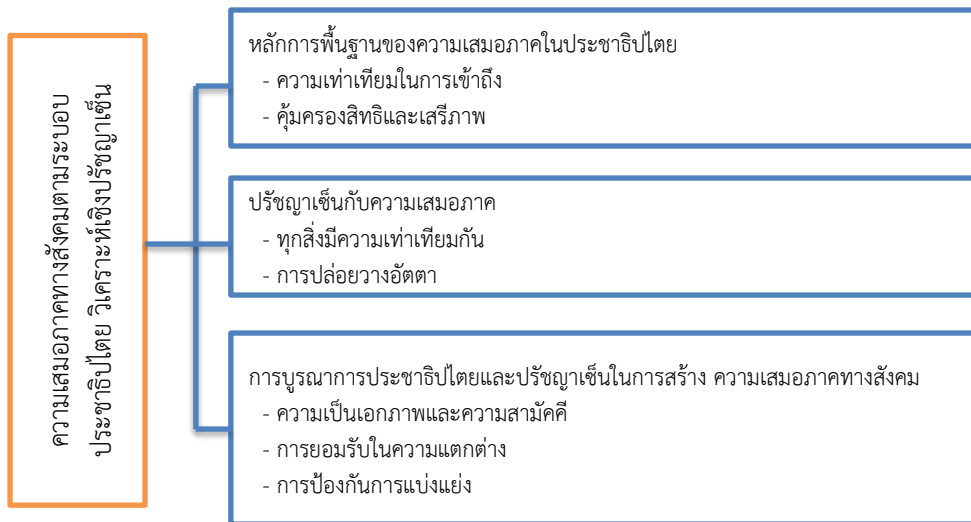
2. การปล่อยวางจากความแตกต่างเช่นเน้นการปล่อยวางจากความคิดที่ยึดติดกับความแตกต่างระหว่างบุคคล เช่น ชนชั้น เชื้อชาติ หรือศาสนา ในบริบทของประชาธิปไตย การปล่อยวางนี้สามารถนำมาใช้เพื่อลดอคติและความลำเอียงทางสังคม ทำให้เกิดการเปิดใจรับฟังและเรียนรู้จากกันและกัน

3. การตระหนักรู้ในปัจจุบันขณะ ปฏิญาณเช่นเน้นการใช้ชีวิตใน “ปัจจุบันขณะ” (Here and Now) ซึ่งสามารถส่งเสริมแนวคิดเรื่องความเสมอภาคในประชาธิปไตยได้โดยการให้ความสำคัญกับความต้องการของมนุษย์ในขณะปัจจุบัน แทนที่จะมุ่งเน้นไปที่ความคาดหวังหรือประวัติศาสตร์ที่ผ่านมา วิธีนี้ช่วยสร้างสังคมที่ยุติธรรมและเปิดโอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการสร้างอนาคต

4. การแก้ไขความเหลื่อมล้ำเชิงโครงสร้าง ในแง่ปฏิญาณเช่น การตระหนักถึงความเหลื่อมล้ำไม่ได้หมายถึงการมองเห็นปัญหาเท่านั้น แต่ยังต้องลงมือแก้ไขโดยไม่ยึดติดกับผลประโยชน์ส่วนตนหรือมุมมองที่จำกัด เช่นเน้นความสัมพันธ์ที่สมดุลและสอดคล้องกับธรรมชาติ ซึ่งสามารถแปลได้ว่า ทุกคนควรมีส่วนร่วมในโครงสร้างสังคมที่เท่าเทียมกัน

5. การสร้างสังคมที่สมดุล เช่นสอนให้มนุษย์แสวงหาความสมดุลภายในจิตใจและระหว่างตนเองกับผู้อื่น แนวคิดนี้สนับสนุนระบอบประชาธิปไตยที่ยึดมั่นในหลักการของการอยู่ร่วมกันอย่างสมดุล โดยการส่งเสริมความยุติธรรมทางสังคมและการมีส่วนร่วมที่เท่าเทียมกัน

ดังนั้น ปฏิญาณเช่นกับความเข้าใจในความเสมอภาค ในเรื่องของ ธรรมชาติของสติปัญญาในปฏิญาณเช่น ทุกสิ่งมีธรรมชาติของความเท่าเทียมกัน ทุกคนมีความสามารถในการรับรู้และเจริญธรรมได้. ความเสมอภาคไม่ได้เป็นแค่เป็นในเรื่องของสิ่งที่เป็นรูปธรรม แต่ยังเป็นเรื่องของจิตใจและจิตวิญญาณ และการปล่อยวางอดีต การหันมาใช้ปฏิญาณเช่นในการพัฒนาและเสริมสร้างความเสมอภาคทางสังคมคือการปล่อยวางอดีต การให้ความสำคัญที่ความสัมพันธ์และการยอมรับในความเป็นธรรมชาติของทุกคน

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากบทความ

สรุป

ปรัชญาเซ็นสามารถช่วยสนับสนุนความเสมอภาคในระบอบประชาธิปไตยได้ผ่านการปล่อยวางความแตกต่าง การตระหนักรู้ในปัจจุบันขณะ และการสร้างสมดุลในสังคม หลักแห่งความเสมอภาคเป็นหลักเกณฑ์ที่ต้องปฏิบัติแก่บุคคลทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน แต่โดยการใช้หลักความเสมอภาคที่มีความหลากหลายในการปฏิบัติเนื่องจากสาระสำคัญของข้อเท็จจริงที่แตกต่างกันไป ดังนั้น การปฏิบัติแก่บุคคลตามหลักความเสมอภาคย่อมแตกต่างกันไป ทั้งนี้ย่อมต้องเป็นความแตกต่างที่ยอมรับได้ ซึ่งเป็นหลักเกณฑ์ในการปฏิบัติตามหลักความเสมอภาคเพื่อให้เกิดความยุติธรรมมีความโปร่งใสปราศจากอคติบนพื้นฐานความถูกต้อง ทั้งนี้การประยุกต์ใช้ปรัชญาเซ็นในประชาธิปไตยต้องมาพร้อมกับการกระทำที่สอดคล้องกับหลักการพื้นฐานของมนุษยธรรมและความเท่าเทียมของทุกคนในสังคม เพื่อก่อให้เกิดความผาสุกที่แท้จริง ดังนั้น การบูรณาการประชาธิปไตยและปรัชญาเซ็นในการสร้างความเสมอภาคทางสังคม คือ ความเป็นเอกภาพและความสามัคคี ประชาธิปไตยและปรัชญาเซ็นสามารถช่วยเสริมสร้างความสามัคคีในสังคม การให้ความสำคัญกับการฟังและการเข้าใจซึ่งกันและกันจะนำไปสู่ความสามัคคีที่แท้จริง และการป้องกันการแบ่งแยก ความเสมอภาคที่แท้จริงต้องการการยอมรับในความแตกต่างและการป้องกันการแบ่งแยก ปรัชญาเซ็นสอนให้เราปล่อยวางอัตตาและเห็นความเสมอภาคในทุกคน ความเสมอภาคในประชาธิปไตยไม่ได้เป็นเพียงแค่เป็นเรื่องของการมีกฎหมายและสิทธิที่เท่าเทียมกัน แต่ยังรวมถึงการสร้างสติและความเข้าใจในความเท่าเทียมกันของทุกคนในสังคม

เอกสารอ้างอิง

- เซนโค ชิบายามะ. (2546). *ดอกไม้ไม่จางโรครัด*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มูลนิธิโกมลคีมทอง.
- ตรุณศักดิ์ ตติยะลาภะ และคณะ. (2560). การศึกษาสร้างตัวแบบสภาพแวดล้อมจังหวัดปทุมธานี สู่ความเข้มแข็งประชาธิปไตยไทย. *วารสารวิจัยและพัฒนาวลอยลงกรรมในพระบรมราชูปถัมภ์*, 12(1), 231-245.
- ดิช นัท ฮันท์. (2532). *กฎแฉะ*. กรุงเทพฯ: มูลนิธิโกมลคีมทอง.
- ทวีวัฒน์ ปุณทริกรวิวัฒน์. (2530). *ประทีปแห่งเซน* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: สุขภาพใจ.
- ธนศวรร์ เจริญเมือง. (2540). 100 ปี การปกครองท้องถิ่นไทย พ.ศ.2440 - 2540 (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: คบไฟ.
- บุญรักษ์ บุญฤชเชตมาลา. (2548). *พระราชของเสียงส่วนใหญ่ อันตรายต่อเสรีภาพในการพูด*. สืบค้น 20 ธันวาคม 2567, <https://mgronline.com/daily/detail/9480000087380>
- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตโต). (2557). *พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม* (พิมพ์ครั้งที่ 27X). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ว่องมูล่า. (2547). *สูตรของเว่ยหลาง (Platform Sutra)*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์สุขภาพใจ.
- สมชัย เทพสมบัติ และคณะ. (2563). ยุทธศาสตร์การพัฒนาสมรรถนะด้านการวิจัยของครูในวิทยาลัยครูปาเซสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว. *วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร*, 8(4), 1380-1393.
- สุวรรณา สถาอนันท์. (2534). *ภูมิปัญญาวิชาเซ็น บทวิเคราะห์คำสอนปรมาจารย์โดเก็น*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์สยาม.
- Kasulis. T.P. (1981). *Zen Person Zen Action*. Honolulu: The University Press of Hawaii.